

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0598

<http://hdl.handle.net/2333.1/7sqv9sdn>

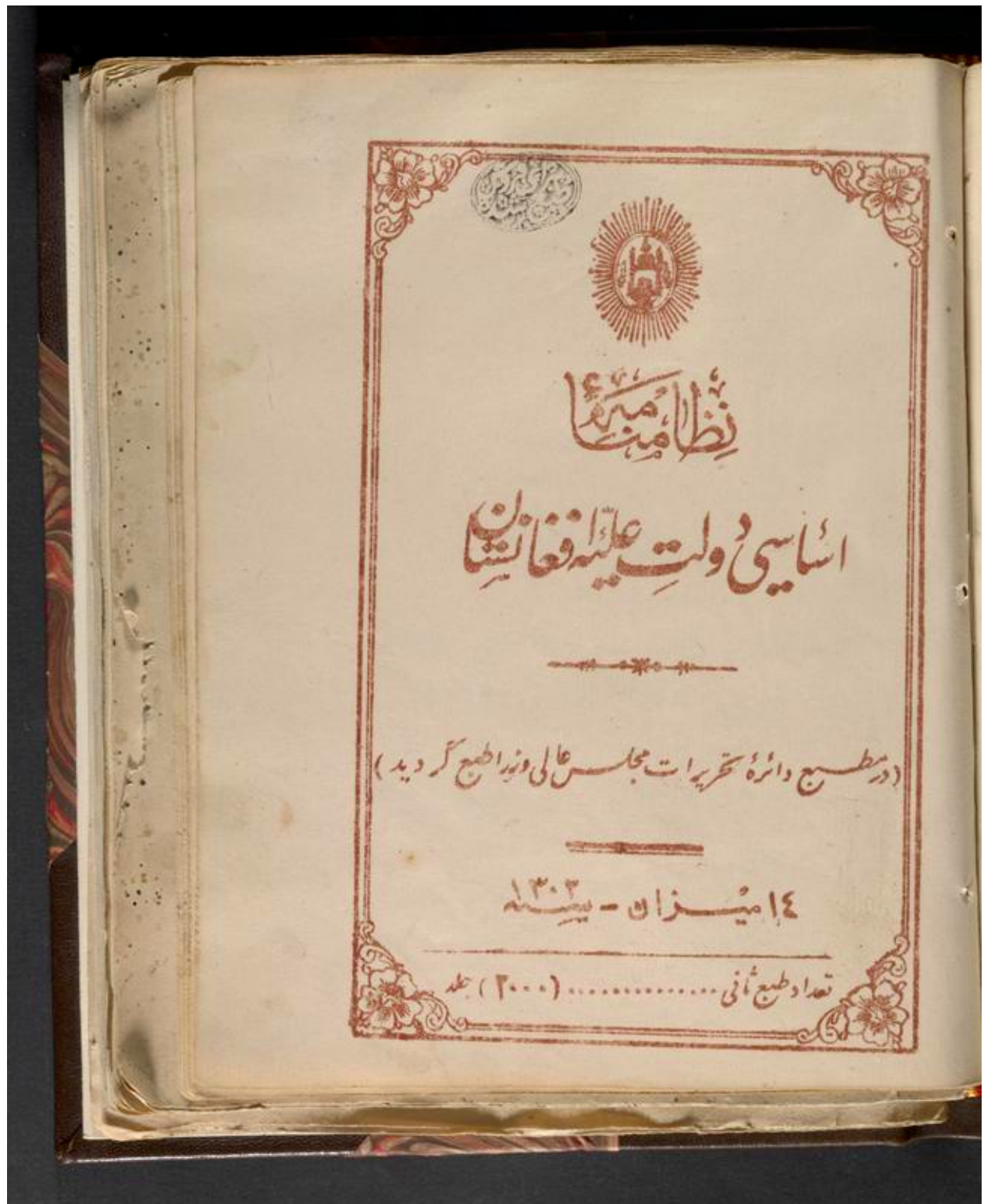

This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

نظام مبین

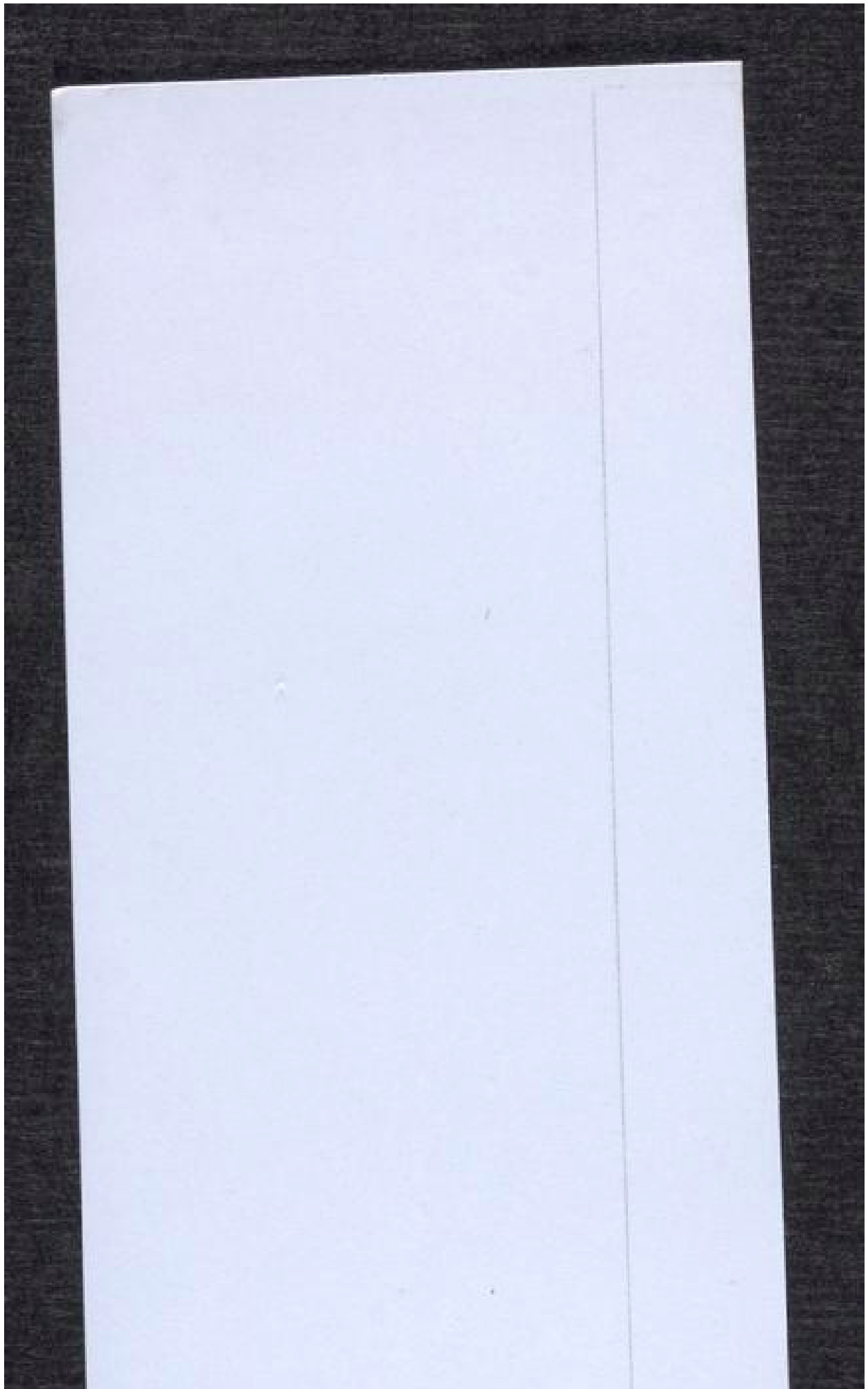
اساسی دولت علیه قانین

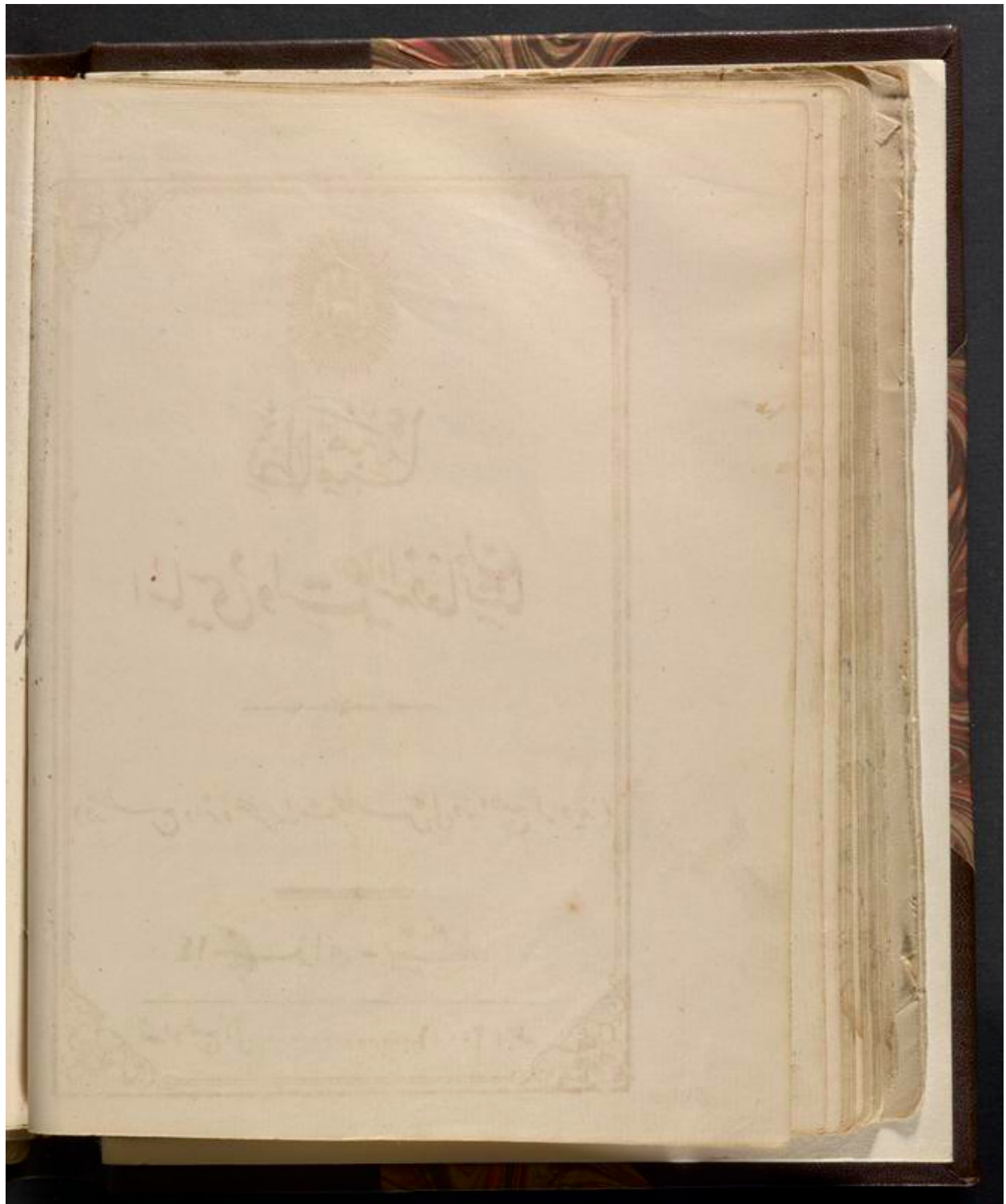
(در مطبع دائرة تحریرات مجلس عالی وزیر الطبع گردید)

۱۴ میزان - ۱۳۰۳

تعداد طبع ثانی (۲۰۰۰) جلد

Constitution 2e éd
6 oct. 1923

رطامنه اساسی دولت علیه افغانستان

- (۱) — دولت علیه افغانستان اداره امور داخله و خارج
خود را به استقلال تامه حائز بود و همه محلات قطعاً
ملکیت بزرگوار را در اراده سنی ملوکانه بصورت
یکت وجود واحد تشکیل میابد. هیچ خشیت در اجزا
ملکیت تفریق کرده نمیشود.
- (۲) — دین افغانستان دین مقدس اسلامی است. دیگر
ادیان اهل بنود، یهودی که در افغانستان مستند
بشرطیکه آسایش و آداب عمومی را اخلال نکنند

نیز در تحت تأمین گرفته میشوند.

(۳) --- پایتخت مملکت افغانستان شهر کابل است

امالی تمام مملکت افغانستان با مساوی بنظر
حکومت هستند که هیچ امتیازی امالی شهر
کابل نسبت ب دیگر شهرها و قصبات مملکت محرومه
افغانیه ندارند.

(۴) --- بنا بر خدمات فوق العاده علیحضرت پادشاه

که در راه ترقی و تعالی و استقلال ملت افغانیه
ابرار نموده اند، ملت بخیه افغانستان متعهد
میشوند که سلطنت افغانستان به اولاد
این پادشاه ترقیخواه افغانیان به اصول ولادت
بانتخاب علیحضرت پادشاهی و امالی ملت
استقال میکنند. و ذات ملوکانه در حین
جلوس را بیکه سلطنت با لواجه اشرفیت
و امالی متعهد میشوند که مطابق شرع شریف
و این نظامه اساسی اجرائی او امر حکومت
نموده استقلال افغانستان را بر عایت و بر

وطن و ملت خود صداقت نمایند .
 (۵) — ذات حضرت پادشاهی خاوم و حامی بین اسلام
 و حکمدار و پادشاه عموم تبعه افغانستان است
 (۶) — امور مملکت بذریعه و زرامی دولت (که به اراده
 سنیه انتخاب و تعیین میشوند) اداره میشود
 و هر کدام و زرامسئول امور متعلقه شایسته
 میشوند ازین سبب ذات های یونی غیرمسئول
 میباشند .

(۷) — در خطبه اذکر نام پادشاهی و ضرب سکه بنام
 پادشاه و تعیین رتب مناصب مطابق این
 مخصوصه و اعطای نشان و انتخاب و تعیین عظم
 و دیگر هیئت وزراء و عزل و تبدیل شان تصدیق نظام
 عمومی و اعلان مرغیت شان . و محافظه و اجرا
 احکام شرعیه و نظامیه و قوانین عمومی قوای
 عسکری افغانستان و اعلان حرب . و عقد
 مصالحه و علی العموم معاهدات و عفو و تخفیف مجازات
 قانونیه عموماً یا خصوصاً از حقوق جلیایه پادشاهی

شمرده میشوند .

حقوق عمومی تبعه افغانستان

(۸) — همه افرادی که در مملکت افغانستان میباشند بلا تفریق دینی و مذهبی تبعه افغانستان گفته میشوند صفت تابعیت افغانیه مطابق نظامنامه مخصوصه استحصال یا اضافه کرده میشود .

(۹) — کافه تبعه افغانستان آزادی شخصی خود را مالک بوده و حریت دیگر اشخاص را اخلال و ضایع نمیکنند .

(۱۰) — حریت شخصیه از هر گونه تعرض و مداخلت مصونست هیچکس بدون امر شرعی و نظامات مقننه تحت توقیف گرفته و مجازات کرده نمی شوند . در افغانستان اصول اسارت با کل موقوف است از زن و مرد و هیچکس دیگری را بطور اسارت استخدام کرده نمیتواند .

(۱۱) مطبوعات و اخبارات و اخلیه مطابق نظامنامه مخصوص

آن آزاد میباشند نشر اخبار فقط از حقوق حکومت یا مالی

بقعه افغانستان است. در باره مطبوعات خارج دولت

علیه افغانستان بعضی شرایط و قیود نهاده میتواند.

(۱۲) — بقعه افغانستان مطابق نظامنامه موضوعه بر تجارت

و صنعت و زراعت هرگونه شرکتها کرده میتواند.

(۱۳) — بقعه افغانستان مفرد یا مجتمعاً اگر خلاف شریعت

و یا نظامات دولت از طرف مأمورین یا دیگری

در قاری ملاحظه کنند به اداره های دولت عرض میکنند

اگر در دوایر حکومتی مرجوعه اش به بازخواست است

عرض شان پرداخت نمیشوند. علی الترتیب با فوق

شان استغاثه نمایند. در صورتیکه هیچیک بازخواست

نگردد رأساً بحضور اشرف پادشاهی عرض نمود میتواند

(۱۴) — امرتدریس بالکل آزاد است مطابق نظامنامه

عمومیه هر فرد بقعه افغانستان عموماً بطور عمومی و خصوصی

برای تدریس است. مآذون و مجازیدباشند. اما

اشخاص اجنبی به استثنای نفری که برای تعلیم استخدام

میشوند. بداخل مملکت افغانستان به افتتاح و ادارۀ
مکاتب مجاز نیستند.

(۱۵) — عموم مکاتب افغانستان در زیر نظارت و تقیّش
حکومت میباشد حکومت بهمه سبب و تدابیر
که برای تربیۀ علمیّه و ملیّه همه بتابع افغانستان
برسباق انتظام و اتحاد میباشد نظر وقت
میگیرد و اما اصول تعلیمیّه که به امور اعتقادیّه
و مذبیّیه اهل ذمه و افراد مستأمنه تعلق دارد
اخلال کرده نمیشود.

(۱۶) — کافۀ تبعۀ افغانستان بجنور شرعیّت غرا و نظامات
دولت و در حقوق و طائف مملکت حق مساوات
دارند.

(۱۷) — عموم تبعۀ افغانستان به اندازه قابلیت و
شان در همه ماوریهها به اندازه احتیاج دولت
استخدام میشوند.

(۱۸) — مالیات و محصولات مقررّه مطابق نظامنامه
مخصوصه براتبعۀ افغانستان بنسبت ثروت و اقتدار

- شان تعیین و گرفته میشوند .
- (۱۹) — در افغانستان هر شخص از مال ملک خودش که در تصرف او باشد و را من می باشد اگر یک ملکی بمقصد منافع عمومی بکار دولت شود موافق نظامنامه مخصوصه آن اولاً قیمت آن را بصاحبش تا دویه نموده بعد ملک را گرفته میتواند .
- (۲۰) — مسکن و جای هر فرد تبعه افغانستان از هر گونه تعرض مصونست و هیچکس از طرف حکومت و سایر نهادهای احکام نظامات بخانه شخصی حیرا و بلا استیذان داخل شده نمیتواند .
- (۲۱) — در محاکم عدلیه عرض و داد عمومی مطابق شریعت و اصول محاکم حقوقیه و جزائییه فیصله کرده میشود .
- (۲۲) — مصادره و بیگار بالکل ممنوع است . اما کار و تکالیف که در زمان محاربه پیش شود مطابق نظامنامه مخصوصه آن ازین قاعده مستثنی است .
- (۲۳) — خارج نظامات دولت از هیچکس چیزی گرفته نمیشود .
- (۲۴) — شکنجه و دیگر انواع زجر تماماً موقوف است و خارج

نظامنامه جزای عمومی و عسکریه برای مجلس مجازات
داد میشود

وزراء

(۲۵) — در افغانستان وظیفه اداره حکومت مفوض است
بهیت وزراء و اداره مستقلة درین اجتماع
بهیت وزراء ریاست مجلس اوقات طو کانه ایفا
مینمایند و اگر ذات شانانه تشریف ندها شده
باشند عهده را عظم بوظیفه ریاست می پردازد
و اگر عهده را عظم اثبات وجود نداشته باشد از جمله
وزراء وزیر در است اول وظیفه ریاست را
اجرا میکند

(۲۶) — دیکل که در حال غیاب یکی از وزراء تعیین میشود
عینا اختیارات و حقوق همان وزراء را دارا است
(۲۷) — در هر سال قبل جشن عمومی استقلال یک روز
مخصوصی که از طرف ذات شانانه معین فرموده شود

در زیر ریاست شهریار می یک دربار عالی انعقاد
خواهد یافت در بار مذکور مرکب است از رجال
مأمورین دولت و اکابر و اشراف که از طرف
ذات شایسته انتخاب شده باشند، در مواقع
بروز و در مستقلة اجراءات و خدمات یکساله
خودشانرا علناً بیان و ابضاح خواهند نمود.

۲۸: — صدر اعظم و دیگر وزراء از طرف قرین الشرف
پادشاهی انتخاب و تعیین میشوند.

۲۹: — مجلس وزراء مرجع امور مهمه داخلی و خارجی

دولت است، مذاکرات مجلس وزراء
و قرار دادنامه که محتاج تصدیق میشوند بعد امضا
اعلیحضرت بنایونی در معرض اجرا گذاشته میشوند

۳۰: — وزراء امورات مربوطه وزارت متعلقه خود را

به اندازه که در حوصله اختیارات خودشان است
اجرا و مافوق آنرا آنچه رأساً بحضور اشراف ملوکانه
تقدیم میشود، بحضور اعلیحضرت پادشاهی و آنچه
موافق تفصیل لایحه وظایف مجلس وزراء

مواد متعلقه مجلس مذکور باشد به مجلس عالی و ذرات تقدیم
والقا مینمایند مجلس وزراء در مواد مقدمه موافق
نظامنامه مخصوصه مجلس وزراء مذکره و مباحثه
نموده حل و فصل و آراء خود را امضا مینمایند .

۳۱: - هر یک از وزراء در سیاست عمومیه دولت مشترک
و در امور موقوفه وزارت متعلقه خود مخصوصاً بخصو
اشرف ملوکانه مسئول شناخته میشوند .

۳۲: - در اموری که از حضورشان بیکی از وزراء و یا دیگر
مأمورین امر شفاهی شود احکام تحریری آن را
به امضای همایونی حاصل دارند .

۳۳: - یکی از وزراء می دولت اگر از روی وظیفه مأموریت
شان تحت محاکمه گرفته شوند محاکمه آنها بدیوان
عالی عاید و راجع است ، و اصول محاکمه شان
موافق نظامنامه مخصوصه حل و فصل میگردد و دیگر
دعای شخصیته وزراء که خارج وظیفه مأموریت
شان باشد مانند سایر رعایا بحاکم عدلیه عرض
مینمایند .

۳۴. — وزیر می که از طرف دیوان عالی تحت اتهام می آید
الی نتیجه محاکمه و برائت شان از وظیفه وزارت
معطل میباید.

۳۵. — مقدار وزارت و تشکیلات و ادارات و وظائف
شان در نظامنامه تشکیلات اساسیه ضمیمه یافته.

مأمورین

۳۶: — بالعموم مأمورین مطابق مواادعی که در نظامنامه
مخصوصه ایضاح گردیده با مأموریهائی که الیق
و مناسب باشند تعیین کرده میشوند و هیچیک
مأمورین تازه مانیک از وظیفه خود مستعفی نشوند و یا
از سوء رفتارشان موجب عزل نگردند و یا از
طرف دولت بنا بر یک امر ضروری لازم تبدیل
و موقوفی نباشند اصلاً عزل و موقوف نمیشوند
و مأمورینی که حسن سلوک استقامت خدمت
خود را ابراز نمایند استحقاق ترقی و رتبه مأمور

و مستمری دارند .

۳۷: — وظائف مأمورین در نظامات مخصوصه تعیین

تفریق گردیده هر مأمور موافق نظامنامه ای
مخصوص از وظائف موقوفه اش مسئول
شناخته میشود .

۳۸: — بندها بن علی المراتب در اطاعت امر فوق

شان موافق نظامات دولت مکلف و موظف
هستند . و اگر از طرف امر فوق آنها در اجرا
کدام امر خلاف نظامات دولت اصرار شود مأمورین
ما تحت شان بر مرکز وزارت اطلاع نمایند و هرگاه
بدون اطلاع مرکز ادعای خلاف قانون را اجرا کنند
آنها نیز مسئول شناخته میشوند .

مجالس مشوره شورایی دولت

۳۹: — در مرکز دار السلطنه یک هیئت شورایی دولت

و در نائب الحکومه گی و حکومتی امی اعلی و حکومتی

درجه اول و دوم و سوم و علاقه داری یکیک مجلس
شور موجود است .

۴۰: — اعضای مجالس مشوره و شورایی دولت از اعضا

طبیعی و اعضای منتخب مرکب میباشند .

۴۱: — اعضای طبیعی مجالس مشوره از مأمورینیکه در نظام

تشکیلات اساسیه توضیح یافته تشکیل میابد و

اعضای طبیعی شورایی دولت بالمساوی تعداد

اعضای منتخب شورایی رؤسا از طرف قریب الشتر

اعضای منتخب شورایی نمایان از طرف انالی معین و مقرر میشوند

در باب صورت انتخاب آنها در نظامنامه تشکیلات

اساسی مواد جداگانه موجود است .

۴۲: — مجالس مشوره و شورایی دولت علاوه بر وظایف

که در نظامنامه تشکیلات اساسی نشان داده

شده بر وظایف ذیل موظف اند :-

الف: - برای ترقی صناعات ، تجارت ذرا

معارف همه تکالیفی که لازم میبینند بدو

عرض نمایند

ب: در خصوص مالیات و محصولات و دولت و
دیگر معاملات حکومت اگر مخالف اصول
نظامات معاینه نمایند بمقصد اصلاح
اینچنین امور بحکومت عرض و الحاح نموده
میتوانند .

ج: اگر در حقوق که موافق این نظامت باشد
امالی داده شده از یکطرف اخلال و اضافات
ملاحظه کنند و در نزد حکومت صلاحیت
عرض استغاثه را دارند .

۴۳: — فرائیکه مجالس مشوره ولایات و محالات بخص
نائب الحکومه و حکام عرض و تقدیم نمایند
آنچه به انداز اختیارات نائب الحکومه بحکام
باشد خودشان اجرا و مافوق آنرا بوزارت
متعلقه همان شعبه ارجاع میدارند از وزارت
منوبه اش اگر لازم اجرا باشد اجرا نمود
والا بروفق ماده (۳۰) تعمیل نمایند و اگر

مسئله مواد قانونیه باشد بموجب قاعده (۴۲)

این نظامنامه پروا دارند .

۴۴: — در فترتیکه از مجالس مشوره برای نائب الحکومه

و حکام محلی عرض میشود و از جانب آنها الی یکماه

نتیجه و جوابی براسه شان ظاهر نشود مجالس

مشوره صلاحیت دارند که بشورای دولت

عرض عرایج خود را بنمایند .

۴۵: — شورای دولت فترتیکه مجالس مشوره شکایتا

مینویسند ، رأی خود را در آن باب نوشته

بوزارت متعلقه بمان فقره اطلاع میدهد ، اگر

در اجرای آن از طرف وزارت معطل واقع شود

شورای دولت آن فقره را تقدیم حضور بهایوبنی

میتواند .

۴۶: — نظامات دولت از طرف شورای دولت

تدقیق گردیده به مجلس و زرا تقدیم میشود و بعد

تصویب مجلس و زرا در منظور می حضور شانانه در مو

اجرا میسر آید .

۴۷: — علاوه بر اعضای طبیعی دائمی شورای دولت
مأمورین ملکی از نایب الحکومه الی حکام اسلحه
و از منصبداران عسکری تا لوا مشرک از مأمورین
سبکدوش شده باشند به استثنای
اشخاصیکه در تحت محاکمه بیایند در جمله اعضا
طبیعی شورای دولت موقتاً الی تعیین مأموریت
شان داخل شده میتوانند.

۴۸: — بودجه سالانه را که بوزارت مالیه تنظیم
و ترتیب میشود مطابق نظامنامه بودجه عمومی
شورای دولت تدقیق نمایند.

۴۹: — مقادلات و تعهدات که به اجانب میشود
از طرف شورای دولت مذاکره و تدقیق
میگردد.

محاکم

۵۰: — در محاکم مدلیه هر نوع محاکمات بطور علنی اجرا
میشود.

بعضی فقراتی که در نظامنامه مخصوصه محاکم نشان
داوه شده بمحاکمه آن راقاضی بطور تخفیه
اجرا کرده میتوانند :

۵۱: — در حضور محاکم هر کس برای عافیه حقوق خود همه

وسائط مشروطه و در پیشنها دهنده میتواند .

۵۲: — محاکم عدلیت در ردایت و فیصله دعاوی که

داخل وظیفه نشان باشد تعطیل و ماطله کرده
نمیخواهند .

۵۳: — همه محاکم از هر گونه مداخلت آزاد هستند .

۵۴: — صوف و درجیات محاکم و صلاحیت شان به

نظامنامه تشکیلات اساسی ایضاح یافته .

۵۵: — ایچاسم خارج محاکم عدلیه برای تصفیه بعضی فقرات

مخصوصه یک محکمه فوق العاده تشکیل داده میتواند :

دیوان عالی

۵۶: — دیوان عالی خاص برای محاکمه وزراء است

دولت عند الاقتصا موقفاً تشکیل میابد و بعد از
ایفا و سرانجام نمودن کاری که با و سپرد
شده فسخ میشود .

۵۷: — طرز شکل دیوان عالی و اصول محاکمه در آن
مطابق نظم مناسه مخصوص آن اجرا شود .

امور مالیّه

۵۸: — همه محصولات دولت مطابق قانون مخصوص
آن اخذ کرده میشود .

۵۹: — هر سال برای واردات و مصارفات دولت
یک بودجه تنظیم کرده میشود و این بودجه
برای واردات و مصارفات دولت اساس
بوده همه واردات و مصارف از روی آن
اخذ و صرف میشود .

۶۰: — بعد از تطبیق و اجرای بودجه سالانه
یک محاسبه قطعیّه تنظیم کرده میشود

- داین محاسبه قطعی مقدار حقیقی وارد است
و صرفیات این سال اعمادی میباشد
۶۱: — برای تحقیق و تدقیق اینکه (آیا واردات
و مصارفات دولت حقیقاً موافق نظامنامه
بوده ایفا کرده است یا نه) یک دیوان
سجش تشکیل میاید (درخصوص دیوان سجش
نظامنامه مخصوص موجود است)
۶۲: — برای تنظیم محاسبه قطعی و برای تنظیم
بوده و صورت تطبیق و اجرا آن
نظامنامه مخصوصه موجود است.

اداره ولایات

- ۶۳: — اصول اداره ولایات از سه قاعده
اساسیه منبئ است: —
۱: — توسعه آزادی
۲: — تفریق وظایف
۳: — تعیین مسئولیت

بنا بر قواعد مذکور همه وظایف ما مورین ولایات
مطابق نظامات موضعه تعیین و تفریق
کرده شده است. اختیار است
ما مورین بنسبت بر طبق نظامات مخصوصه
محدود است. و هر ما مورد وظایف
خود علی المراتب نزد ما فو قش سؤل
شناخته میشود.

۶۶:- در ولایات از هر شعبه وزارت
ما مورین جدا گانه مقرر هستند افراد
انانی برای اجرای کار و انجام
حاجت خود است. اما ما مورین شعبات
مراجعت نمایند.

۶۵:- اگر اجرای کار انانی با ما موریت
نشود و یا در باره آنخصا ما مورین
خلافت نظامات دولت رفتار نمایند
مسئله ادانی از تعطیل کار و مسود
رفتار آنخصا نزد ما فو قشان

و عند الاقضاء نواب الحکومه و حکام

اعلیٰ عرض و استعاضه کرده میتوانند .

۲۶: - تشکیل دواړه بلديه و ولسيايې آن

در نظامنامه مخصوص توضیح یافته .

۲۷: - هرگاه در یک حصه ملک اثار عصبیه

و بغاوت که محل اغیت عمومی باشد

حسن کرده شود، دولت اعلان

حکومت عسکریه مینماید و اداره عسکریه

تشکیل مییابد .

مواد متفرقه

۲۸: - برای تبعه افغانستان درجه ابستدانیه

تحصیل معارف حق و مجبور نیست درجا

و تفرعات آن بیک نظامنامه مخصوص

تعیین یافته که بر طبق آن معمول

میشود .

۶۹- یک ماده این نظامنامه اساسی
هیچ سبب و حیثیت تعطیل و یا حکم اجرا
آن ساقط نمیشود.

۷۰- بنا بر اینجایب اگر از مواد مشروطه این
نظامنامه اساسیه لزوم تغییر و تبدیل
شود، بعد از آنکه شلطان اعضاء
شورای دولتی و تصویب مجلس عالی
وزرا بحضور اشرف نمایانی عرض
میشود، بعد منظور می حضور شاهانه تغییر
و تبدیل آن ممکن است.

۷۱- تشریح و تفسیر یک ماده این نظامنامه
اساسی و دیگر نظامات دولتی
اگر لازم دیده شود، بشورای
دولت حواله گردیده بعد تصحیح و
توضیح شورای دولتی و تصویب
مجلس عالی و ذرا طبع و نشر میشود.

۷۲- در مین تنظیم نظامات معاملات مالی

و مقتضیات زمان مخصوصاً احکام شرعیه
بنظر دقت گرفته میشود .

۷۳- مصونیت مکاتیب یکی از حقوق انانی است
و همه مکاتیب و مراسلات محصولی انانی
که تودیع پوسته میشود، تا از طرف یک محکم
بجواز تجسس نشود و هیچ پوسته خانه و دیگر جا
باز کرده نمیشود، همچنان سر بسته برسل الیه
سپرده میشود .

مواد این نظامنامه اساسی که به اتفاق آراء وزرا
دولت و تمامه و کلامی ملت در مجلس لوی
جبرگه سمت شرعی براساس
دولت علیه افغانستان تصویب یافته
و بهشت صد و هفتاد و دو نفر (۸۷۲)
نفر اعیان مجلس مذکور در موفقیت آن مهتر
و امضا کرده اند منظور است .

ادخال آنرا در جمله نظامات دولت و اجرای

احکام بود و شش امر و اراده می نمود

این ترجمه فارسی با اصل نظامنامه اساسی افغانی موافق است .

